

Neljapäev, 1. juuni 2006

8. juhib tähelepanu asjaolule, et kahepoolsetele läbirääkimistele puudub alternatiiv ning et ühepoolne tegutsemine võib õhnestada pingutusi jõuda lõpliku ja kõikehõlmava lahenduseni;
9. mõistab jätkuvalt hukka ja kutsub üles viivitamata peatama asunduste jätkuvat laiendamist, eriti Ida-Jeruusalemmas, ning müüri ehitamist väljapoole 1967. aasta piire, kuna selline tegevus on vastuolus rahvusvahelise õigusega ja samas takistab dialoogi soosiva õhkkonna taasloomist;
10. kutsub kõiki asjaomaseid pooli üles rakendama täielikult rahuplaani ja kutsub nelikut üles ergutama läbirääkimisi Lähis-Ida konfliktile õiglase ja lõpliku lahenduse leidmiseks, mis viiks rahuplaanis kavandatud kindla ja lõpliku rahulepinguni;
11. toetab komisjoni ja nõukogu konstruktiivset lähenemist nelikus ja nende tööd tingimuste kehtestamisel edasisteks suheteks Palestiina omavalitsusega;
12. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, ÜVJP kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Palestiina omavalitsuse presidendile, Palestiina seadusandlikule nõukogule, Iisraeli parlamendile Knessetile ja Iisraeli valitsusele, Ameerika Ühendriikide ja Vene Föderatsiooni valitsustele ning ÜRO peasekretärile.

P6_TA(2006)0238**ELi ja USA Atlandi-ülene partnerlusleping****Euroopa Parlamendi resolutsioon ELi ja USA suhete parandamise kohta Atlandi-ülese partnerluslepingu raames (2005/2056(INI))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 1990. aasta Atlandi-ülest deklaratsiooni ELi ja USA suhete kohta ning 1995. aasta uut Atlandi-ülest tegevuskava;
- võttes arvesse 16. ja 17. detsembril 2004 Brüsselis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu järeldusi ning eriti osi "Tõhusal mitmepoolsusel põhinev rahvusvaheline kord" ja "Koostöö partneritega";
- võttes arvesse 22. veebruaril 2005 Brüsselis toimunud Euroopa Liidu riigipeade ja valitsusjuhtide ning Ühendriikide presidendi kohtumise järel tehtud avaldusi;
- võttes arvesse 20. juunil 2005 Washington DCs peetud ELi ja USA tippkohtumise tulemusi;
- võttes arvesse oma 9. juuni 2005. aasta resolutsiooni Atlandi-üleste suhete kohta⁽¹⁾ ning oma varasemaid 17. mai 2001. aasta⁽²⁾, 13. detsembri 2001. aasta⁽³⁾, 15. mai 2002. aasta⁽⁴⁾ ja 19. juuni 2003. aasta⁽⁵⁾ resolutsioone, oma 10. märtsi 2004. aasta soovitusel nõukogule Guantánamo vangide õiguse kohta õiglasele kohtupidamisele⁽⁶⁾, oma 16. veebruari 2006. aasta resolutsiooni Guantánamo kohta⁽⁷⁾ ning oma 22. aprilli 2004. aasta resolutsiooni⁽⁸⁾ ja 13. jaanuari 2005. aasta resolutsiooni⁽⁹⁾;
- võttes arvesse 9. veebruaril 2005 esitatud Atlandi-üleste suhteid käsitleva USA Kongressi resolutsiooni nr 77 eelnõu;
- võttes arvesse komisjoni 18. mai 2005. aasta teatist "Tugevam ELi ja USA partnerlus ning avatum turg 21. sajandil" (KOM(2005)0196);

⁽¹⁾ ELT C 124 E, 25.5.2006, lk 556.

⁽²⁾ EÜT C 34 E, 7.2.2002, lk 359.

⁽³⁾ EÜT C 177 E, 25.7.2002, lk 288.

⁽⁴⁾ ELT C 180 E, 31.7.2003, lk 392.

⁽⁵⁾ ELT C 69 E, 19.3.2004, lk 124.

⁽⁶⁾ ELT C 102 E, 28.4.2004, lk 640.

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0070.

⁽⁸⁾ ELT C 104 E, 30.4.2004, lk 1043.

⁽⁹⁾ ELT C 247 E, 6.10.2005, lk 151.

Neljapäev, 1. juuni 2006

- võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ja õiguskomisjoni arvamusi (A6-0173/2006),
- A. arvestades, et Atlandi-ülene partnerlus on liidu välistegevuse nurgakivi;
- B. arvestades, et Atlandi-ülene partnerlus põhineb ühistel väärtustel, nagu vabadus, demokraatia, inimõigused ja õigusriik, ning säästva majanduse ja säästva arengu toetamisel; arvestades, et kõnealustel väärtustel on jätkuvalt võtmeroll Atlandi-ülese partnerluse alustugede kõikide tulevaste läbivaatamiste puhul; ning arvestades, et USAd tuleb kutsuda üles võtma omaks ELis edendatavad ja toetatavad väärtused, nagu surmanuhtluse kaotamine ja Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kaitse;
- C. arvestades, et vaatamata praeguste ülemaailmsete riskide ja ohtude osaliselt erinevale tõlgendamisele, tuleb edendada vabadust ja demokraatiat maailmas ja tegeleda niisuguste väljakutsetega nagu rahvusvaheline julgeolek, vaesuse kaotamine, arengu soodustamine, vajadus ülemaailmsete desarmeerimisalaste jõupingutuste järele, inimõiguste kaitse, tegelemine ülemaailmsete terviseriskidega, keskkonnaküsimused ja energiavarustuse kindlus, võitlus rahvusvahelise terrorismi ja organiseeritud kuritegevusega ning massihävitusrelvade leviku tõkestamine;
- D. arvestades, et on mõlema partneri huvides astuda üheskoos vastu ühistele ähvardavatele ohtudele ja väljakutsetele, toetudes olemasolevatele rahvusvahelistele lepingutele ja rahvusvaheliste asutuste, eriti ÜRO süsteemi tõhusale tööle kooskõlas ÜRO põhikirjaga;
- E. arvestades, et silmas pidades mõlema partneri vastutust rahvusvahelise korra eest, on oluline, et nende partnerlus põhineks stabiilsel, säästval ja vastupidaval koostöölusel;
- F. arvestades, et võitluses rahvusvahelise terrorismi vastu tuleb rõhutada, kui oluline on täielikult austada inimõiguste- ja põhivabadustealast rahvusvahelist õigust ja lepinguid, ning tunnistada, et on oluline arutada uute ja paremini kohandatud lahenduste asjakohasust ja vajadust rahvusvahelises õiguses, mis võimaldaksid paremini reageerida rahvusvahelise terrorismi väljakutsele, ning õiguslikke vahendeid terrorismiohuga võitlemiseks, austades seejuures täielikult eespool mainitud õigusi ja vabadusi;
- G. arvestades, et, nagu nähtub selgelt Euroopa julgeolekustrateegiast, on Atlandi-ülene partnerlus ja NATO väga olulised kollektiivse julgeoleku seisukohalt;
- H. arvestades, et ELi institutsioonid, liikmesriigid, ÜRO ja lai üldsus on korduvalt nõudnud Guantánamo vangla kohest sulgemist, nõudes tungival, et kõiki vange koheldaks kooskõlas rahvusvahelise humanitaarõigusega ja nende üle mõistaks võimalikult kiiresti ning õiglase ja avaliku ärakuulamise teel kohut pädev, sõltumatu ja erapooletu kohus;
- I. arvestades, et EL ja USA moodustavad maailma suurima kahepoolse kaubandus- (umbes 600 000 miljonit eurot kaupades ja teenustes 2003. aastal) ja investeerimispartnerluse (umbes 1 400 000 miljonit eurot 2003. aastaks) ning et ELis ja USAs on 14 miljonit Atlandi-üleste kaubandussidemetest sõltuvat töökohta (komisjoni andmetel);
- J. arvestades, et eespool mainitud sidemetest tuleneva tugeva vastastikuse majandusliku sõltuvuse taustal tuleks Lissaboni agendas näha püüdlust muuta Euroopa suure konkurentsivõimega ja teadmispõhiseks majanduseks, mis omakorda toob tänu ühisturgude kasvu suurendamisele kasu Atlandi-ülesele partnerlusele;

Neljapäev, 1. juuni 2006

- K. arvestades, et Ühendriigid kehtestavad jätkuvalt ühepoolset viisanõuet kümne ELi liikmesriigi kodanike suhtes, sealhulgas üheksa liikmesriigi suhtes kümnest Euroopa Liiduga 1. mail 2004 ühinenud riigist, takistades seega Atlandi-ülesteid sidemeid, säilitades ebavõrdsust ELi kodanike vahel ning näidates üles usaldamatust Euroopa Liidu enda viisakorralduse vastu;
- L. arvestades, et mõlemad partnerid on praegu peamised Lähis-Idale ja Vahemere piirkonnale abi andjad, kusjuures EL annab igal aastal toetuste ja laenukena umbes 3 000 miljonit eurot ning Ühendriigid umbes 2 200 miljonit dollarit; arvestades, et nii Euroopa Liidu kui ka Ühendriikide välispoliitika keskne strateegiline eesmärk peaks olema inimõigusi austavate ja poliitilist pluralismi tagavate Lähis-Ida demokraatlike ühiskondade rahumeelne areng; ning arvestades, et kõnealune abi peaks olema paremini koor-dineeritud ja suunatud konfliktide lahendamisele, demokraatia edendamisele ja säästvare arengule;
- M. arvestades, et eesistujariik Austria on rõhutanud vajadust kaasata Atlandi-ülesesse partnerlusse tugeva-malt parlamentide esindajad ning Euroopa ja Ameerika kodanikuühiskonna esindajad,

ELi ja USA partnerluse üldraamistik

1. rõhutab vajadust ajakohastada Atlandi-ülese partnerluse alust, asendades kehtiva uue Atlandi-ülese tegevuskava 2007. aastal jõustuva Atlandi-ülese partnerluslepinguga; on veendunud, et üksnes sellise lepingu abil saab Atlandi-üleste suhete aluseks olla kindel institutsionaalne struktuur, mis võimaldab partneritel püüelda nende ühiste eesmärkide poole järjepidevaval ja stabiilsemal viisil; on seisukohal, et ainult selline leping võimaldaks ulatuslikult ümber korraldada ja ühtlustada praegu käimasolevad mitmesugused koos-kõlastamata algatused ning samuti ergutaks see teisi rahvusvahelisi osalejaid võtma omaks demokraatia, inimõiguste ja õigusriigi olulised põhimõtted;
2. nõuab sellega seoses tungivalt, et partnerid algataksid kõikidel tasanditel uue Atlandi-ülese tegevuskava puudujääkide, ebaõnnestumiste ja saavutuste kõikehõlmava hindamise, eelkõige seoses ELi/USA ühises tegevuskavas sisalduvate prioriteetsete tegevustega, et rajada Atlandi-ülene partnerlus täpsemalt määratletud ja konkreetsemale alusele;
3. rõhutab samavõrra tungivat vajadust, et eelseisval ELi ja USA tippkohtumisel juunis 2006 püstitataks täiendava viivituseeta eesmärk kujundada 2015. aastaks takistusteta välja Atlandi-ülene turg – ettepanek, mille on korduvalt esitanud Euroopa Parlament, USA Kongress ning juhtivad poliitikud, akadeemilised ja äritegevusega seotud sidusrühmad;
4. on arvamusel, et selliste kaugeleulatuvate algatuste elluviimine, eriti seoses ELi ja USA majandussuhete süvendamisega, on tingimata vajalik; rõhutab vajadust, et Atlandi-ülestel suhetel oleks otsene mõju ELi ja USA ülemaailmsete ning kahepoolsete huvide ja väärtustega olemuslikult seotud eesmärkide saavutamisele;
5. on seetõttu seisukohal, et Washington DCs 20. juunil 2005 toimunud ELi ja USA tippkohtumisel vastu võetud kaheksat ühisdeklaratsiooni ning muid võimalikke järgnevaid ühismeetmeid saaks paremini integreerida ja tõhusamalt rakendada esitatud Atlandi-ülese partnerluslepingu raames;
6. avaldab samal põhjusel kahetsust, et komisjoni 18. mai 2005. aasta teatis on küll samm õiges suunas, kuid see ei näidanud vajalikku veendumust ja kindlameelsust veelgi edendada ja püstitada lõplik eesmärk, milleks on tõhustada Atlandi-ülest partnerlust Atlandi-ülese partnerluslepingu kui sobiva institutsioonilise ja poliitilise raamistiku sõlmimise kaudu; kutsus seetõttu komisjoni üles koostama uut teatist, rõhutades vajadust teha kõnealuses küsimuses edusamme;

Esitatud Atlandi-ülese partnerluslepingu poliitiline mõõde: “tegevuse ühenduse” loomine ülemaailmse ja piirkondliku koostöö jaoks

7. kordab seisukohta, et Atlandi-ülene partnerlusleping peaks laiendama olemasolevat tegevuskava poliitika-, majandus- ja julgeolekuvaldkonnas, püüeldes “tegevuse ühenduse” poole ülemaailmse ja piirkondliku

Neljapäev, 1. juuni 2006

koostöö jaoks kõikides nendes valdkondades, kus on kaalul mõlema partneri ühised huvid ja väärtused; tervitab sellega seoses viimasel Washingtoni tippkohtumisel vastu võetud kaheksat ühisdeklaratsiooni, milles määratakse täpselt mõlema partneri kõige kiireloomulisemad väljakutsed; tervitab ka arutelusid esimesel regulatiivse koostöö teemalisel foorumil (26. jaanuar 2006) ja esimeses intellektuaalomandi töörühmas (26. jaanuar 2006) ning ootab nende järelmeetmeid kolme kuu pärast, kuid on seisukohal, et oleks soovitatav rohkem konkreetset tegevust, näiteks mitteametlike dialoogide algatamine ELi ja USA kõnealuste valdkondade ekspertide vahel, eesmärgiga sõnastada teostatavad lähema ja keskmise perspektiivi meetmed nendele väljakutsetele vastamiseks;

8. soovib ka ühise lähenemisviisi edendamist suhetele teiste peamiste geopoliitiliste osalejatega, sealhulgas Hiina, India, Jaapani, Ladina-Ameerika ja Venemaaga, läbiräägitud relvakontrolli ja desarmeerimise kokkulepete taaselustamist mitmepoolsel ja kahepoolsel tasandil ning aktiivsemat ühist kohustumist ÜRO ja selle Julgeolekunõukogu reformiks;

9. nõuab tungivalt, et USA ja ELi vahelise koostöö ning tehnilise abi ja õigusaktide rakendamise koolituse koordineerimise valdkonnas seataks prioriteediks Hiina, Venemaa ja Ukraina;

10. on seisukohal, et ÜRO põhikirja allkirjastamise 60. aastapäeva deklaratsioonis sisalduv toetus ÜRO süsteemile tugevdab universaalseid demokraatlikke väärtusi kogu maailmas ainult siis, kui deklaratsiooni ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide tingimusi kohaldatakse järjekindlalt kohapeal mitmetahuliste ohtude ja väljakutsetega tegelemisel; jagab sellega seoses seisukohta, et läbipaistva, aruandekohustusliku ja representatiivse valitsemise, õigusriigi põhimõtete ja inimõiguste austamise levitamine, nagu on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsioonis, on partnerite jaoks strateegiline prioriteet ja moraalne vajadus ning peavad sellistena moodustama partnerluse iseloomuliku tunnusjoone;

11. julgustab partnereid tegelema täiendava ühise tegevusega seoses kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelistest lepingutest, mis moodustavad tõhusa mitmepoolse raamistiku aluse põhilistes poliitikavaldkondades mõlema partneri ülemaailmsete kohustuste jaoks, nagu Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga, Kyoto kliimamuutuste protokolliga, Genfi konventsioonidega, ÜRO piinamise ning muude julmade, ebainimlike või inimväärikust alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside vastase konventsiooniga, inimõigustega ja põhi-vabadustega, sealhulgas surmanuhtluse kaotamisega, massihävitusrelvade leviku tõkestamisega, organiseeritud kuritegevusega ning salakaubaveo, väljaandmise, piinamise, ebaseadusliku kinnipidamise ja üleviimisega, varjupaiga, viisade, väljarändega, andmekaitsega jne seotud lepingud; nõuab tungivalt, et partnerid ratifitseeriks kõik asjakohased rahvusvahelised lepingud ning ületaksid olemasolevad lahkarvamused analüüsi, diagnoosi ja poliitilise lähenemisviisi osas ülemaailmsetele süsteemidele, mis põhineb heal valitsemistaval ja õigusriigi põhimõtetel;

12. avaldab kahetsust, et USA valitsus seob end endiselt nii vastumeelselt olulise kliimamuutusealase rahvusvahelise partnerlusega, kuid võtab teadmiseks mõõduka edusammu, et USA on nüüd vastavalt 2005. aasta detsembris toimunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste Montréali konverentsil kokkulepitule valmis osalema põhjalikus edumeelses dialoogis; tervitab USA seadusandjate algatusi kehtestada kohustuslikud riiklikud kavad kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks USAs ja üha suuremat rõhku kliimamuutuste vastu võitlemisele Ameerika ühiskonna põhiosaliste, näiteks osariikide valitsuste, linnapeade, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja äriühingute poolt;

13. soovib töötada energia- ja toorainevarustuse kindluse tagamiseks välja ühise strateegia, mis põhineb esiteks kõikide suuremate tarbijate poolt vastu võetud mitmepoolsel poliitikal ja teiseks varustuse, tootmise ning transpordi mitmekesisuse põhimõtetel;

14. julgustab tihedamale kontaktrühmasisesele koostööle Kosovo lõpliku staatuse osas, pidades silmas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone ja Euroopa Liidu otsuseid, eesmärgiga kindlustada rahu, julgeolekut ja stabiilsust kogu Balkani riikide piirkonnas;

Neljapäev, 1. juuni 2006

15. julgustab partnereid tugevdama ühiseid jõupingutusi rahu, heaolu ja arengu edendamisel Lähis-Idas neliku poolt vastavalt rahuplaanile (Road Map) tehtud järjestikuste algatuse põhjal, tagades igal etapil regulaarse, tugeva ja ühise neliku kohaloleku ja kõrgetasemelise dialoogi; rõhutab, kui tähtis on ühine lähenemiseviis vastvalitud Palestiina omavalitsusele, milles rõhutatakse vägivallavabu põhimõtteid, Iisraeli riigi tunnustamist ning varasemate kokkulepete ja kohustuste, sealhulgas rahuplaani, aktsepteerimist; kutsub Iisraeli ja Palestiina omavalitsust üles vältima ühepoolseid meetmeid, mis võiksid kahjustada lõpliku staatuse küsimusi; nõuab tungivalt, et Palestiina omavalitsus teeks kõik võimaliku terroriaktide ärahoidmiseks ja Iisrael lõpetaks asunduste laiendamise ning müüri ehitamise Palestiina pinnal; on seisukohal, et vastvalitud Palestiina omavalitsuse võetud kohustus järgida eespool mainitud põhimõtteid, mille nelik koostas 30. jaanuaril 2006, on olulise tähtsusega, et saavutada lõplik eesmärk: kaks demokraatlikku riiki Iisrael ja Palestiina elamas külge külje kõrval rahulikult ja turvaliselt; toetab neliku hiljutist otsust toetada ajutist rahvusvahelist mehhanismi, millega tagatakse Palestiina rahvale otsene abi;
16. soovib võtta kõik vajalikud meetmed Liibanoni stabiilsuse tugevdamiseks, toetades selle riigi institutsioone ja demokraatlikku valitsemist; on sellega seoses seisukohal, et Atlandi-üleste partnerite ega teiste väliste osalejate tegevus ei tohiks kõrvale tõrjuda Liibanoni enda otsuste tegemist;
17. toetab partnerite otsusekindlust teha koostööd Iraagi ametivõimude, ÜRO ja asjaomaste piirkondlike osalejatega, et aidata Iraagil saavutada pärast põhiseaduslikke ja parlamendivalimisi rahu, stabiilsus ja demokraatia; väljendab sügavat muret inimõiguste jätkuvate rikkumiste pärast;
18. rõhutab vajadust, et partnerid teeksid tihedat koostööd Iraani tuumaküsimuses ja säilitaksid järjekindla poliitika piirkonna kui terviku suhtes, keskendudes Iraani rahvale, valitsusele ja demokraatlikule opositsioonile; palub Ühendriikidel osaleda Iraaniga peetavatel läbirääkimistel; toetab täielikult ÜRO Julgeolekunõukogu presidendi 29. märtsil 2006. aastal tehtud avaldust ja üleskutset Iraanile võtta meetmeid, mida Rahvusvahelise Aatomienergia Agentuuri (IAEA) juhatajate nõukogu nõudis igasuguse rikastamisega seotud tegevuse peatamiseks ning ümbertöötamistegevuse, sealhulgas teadus- ja arendustegevuse, kontrollimiseks IAEA poolt; jagab seisukohta, et need meetmed aitavad jõuda diplomaatilise, läbirääkimiste abil saavutatava lahenduseni, tagades, et Iraani tuumaprogramm on ainult rahuotstarbeline; toetab täielikult Berliinis 30. märtsil 2006. aastal toimunud kohtumise järeldusi ja tungivat üleskutset Iraanile vastata rahvusvahelistele muredele diplomaatilise lahenduse abil, kuid tuletab meelde, et läbirääkimised on kestnud juba kolm aastat, need ei saa kesta lõputult ega või tuua kaasa lihtsalt rahu sobituspoliitikat; on seisukohal, et ÜRO Julgeolekunõukogu peaks kaaluma täiendavaid meetmeid;
19. soovib võtta Iraani õiguspäraseid julgeolekuhuve arvesse piirkondliku tervikliku julgeolekusüsteemi abil, mis toetub Atlandi-üleste partnerite tugevale kohustumisele;
20. nõuab kooskõlastatud tegevust Hiina suhtes, eelkõige seoses tungiva vajadusega leida viise demokraatia edendamiseks selles riigis, pingete leevendamiseks väinaülestes suhetes, Taiwani osalemise parandamiseks maailma foorumitel ning dialoogi hõlbustamiseks Pekingi ametivõimude ja dalai-laama vahel konkreetsete edusammude tegemiseks Tiibeti küsimuses;
21. toetab meetmeid, mis on esitatud selleks, et teha koostööd rahu, stabiilsuse, heaolu ja hea valitsemistava edendamiseks Aafrikas, ning jõupingutusi, mida tehakse erinevate rahvusvaheliste foorumite raames, nagu G8/Aafrika Liidu tegevuskava, ELi-Aafrika rahuvahend (Peace Facility) või USA ülemaailmne rahuvalveoperatsioonide algatus; teeb siiski ettepaneku pidada esmatahtsaks ÜRO aastatuhande arengueesmärkide saavutamist 2015. aastaks, suurendades tõhusalt partnerite arenguabi Aafrikas, eriti hariduse ja tervise valdkonnas, ning toetades rahvusvaheliste abifondide jõupingutusi vaesuse täielikuks kaotamiseks; loodab, et Aafrika valitsused täidavad oma osa kokkuleppest, võttes kohustuse järgida demokraatiat ja õigusriigi põhimõtteid, austada inimõigusi ning võidelda korrupsiooni vastu;
22. on seisukohal, et Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid peaksid võtma poliitiliseks prioriteediks vaesuse olulise vähendamise ja uuesti kinnitama oma kohustust saavutada 2015. aastaks ÜRO aastatuhande arengueesmärgid ning varem väljendatud kohustust pühendada hiljemalt 2020. aastaks 0,7% oma SKTst arenguabile;

Neljapäev, 1. juuni 2006

ELi ja USA julgeoleku- ja kaitseküsimused

23. rõhutab Euroopa Liidu välis- ja julgeolekupoliitika kõrval NATO rolli tähtsust ning tõsiasja, et NATO jääb Atlandi-ülese stabiilsuse ja julgeoleku otsustavaks tagajaks; kordab, et partnerite huvides on tugevdada NATO ja ELi suutlikkust ning et eriti NATO peaks arendama oma potentsiaali poliitilise arutelu foorumina võrdsete tõelises partnerluses, kusjuures tuleks saavutada mõistlik tasakaal ennetamisvahendite, kriisiohjamise ja sõjalise võimsuse vahel; soovib selleks arendada NATO ja Euroopa Liidu vahelist praegust suhet julgeolekuküsimustes, austades seejuures mõlema organisatsiooni sõltumatut iseloomu; rõhutab, et iga-sugune sõjaline sekkumine peaks põhimõtteliselt toimuma ÜRO volitusel vastavalt tema põhikirjale;

24. tervitab hiljutist USA riigikaitse lubamise seadust (National Defense Authorization Act) majandusaas-taks 2006, mis ei sisalda sätteid Ameerika toodete ostmise kohta ("Buy American") kütusega varustamise tankerite hankimiseks USA õhujõududele; tunnistab siiski, et Euroopa kaitsefirmadel on jätkuvalt keeruline pääseda Ühendriikide kaitseturule ja omandada Ühendriikide kaitsealast tehnoloogiat tõelise Atlandi-ülese kahepoolse koostöö puudumise tõttu kaitsetööstuse sektoris; usub seetõttu, et Euroopa Kaitseagentuur peaks soovutama, et riiklikud kaitsealaste hangete agentuurid ELis ostaksid rohkem Euroopast, et strateegili-selt tugevdada Euroopa kaitsetööstusalast ja tehnoloogilist baasi teatavates sektorites ning taastada Atlandi-ülese tööstusala koostöö tasakaal kaitsektoris;

25. nõuab tungivalt edasist arutelu ühise kiire reageerimise (sealhulgas kriisiohjamine kõikides selle vor-mides) üle äkilistele ja ootamatutele poliitilistele muutustele riikides, kus need võiksid mõjutada mõlema partneri ühiseid huve ja väärtusi;

26. rõhutab, kui oluline on suurendada Euroopa sõjalist suutlikkust rahvusvahelise julgeoleku huvides ning eesmärgiga luua paremad partnerlussuhted Euroopa Liidu ja Ühendriikide vahel poliitilises ja sõjalises mõttes;

27. tervitab mõlema partneri võetud kohustust, rõhutades tähtsat rolli, mida ÜRO Julgeolekunõukogu ja teised ÜRO asutused on täitnud tõhusa ülemaailmse vastuse otsimisel rahvusvahelist rahu ja julgeolekut ähvardavatele põhilistele ohtudele, milleks on massihävitusrelvade ja nende kandesüsteemide levik, samuti tavarelvade, sealhulgas väike- ja kergrelvade vastutustundetu eksport ja levitamine; rõhutab seetõttu vajadust jätkata tööd leviku tõkestamise korra tugevdamisel ja teha jõupingutusi töötamaks kindlameelselt seonduvate lepingute ja konventsioonide, eriti jalaväemiinide kasutamist keelava Ottawa konventsiooni, ülemaailmse kohaldamise ning ballistiliste kanderaketide leviku tõkestamist käsitleva Haagi tegevusjuhendi järgimise, ÜRO väike- ja kergrelvade tegevusprogrammi rakendamise ning rahvusvahelise relvakaubanduslepingu sõl-mimise suunas; ergutab Ameerika Ühendriike ratifitseerima üldist tuumakatsetuste keelustamise lepingut;

28. soovib töö intensiivistamist rahvusvahelise õiguse uue vahendi osas, mis määratleks adekvaatselt terrorismi nähtuse ning tõhusad ja õiguslikud meetodid, mille abil rahvusvaheline üldsus saaks selle vastu võidelda ning mis on täielikus kooskõlas inimõiguste ja põhiparadustega;

29. julgustab Euroopa Liitu ja Ühendriike jätkama koostööd ulatusliku rahvusvaheliste kokkulepete süs-teemi suunas massihävitusrelvade leviku tõkestamise kohta, et ühiselt tugevdada tuumarelva leviku tõkesta-mise lepingut kui tuumarelva leviku tõkestamise põhielementi; avaldab kahetsust, et 2005. aasta tuumarelva leviku tõkestamise lepingu läbivaatamise konverentsil ei saavutatud selles küsimuses ühist seisukohta, ning teeb ettepaneku teha kõik võimalik ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1540(2004) täieliku rakendamise edendamiseks; on seisukohal, et IAEA ja ülemaailmse partnerluse algatuse tugevdamine on partnerite ühis-strateegia kesksed elemendid; toetab sellega seoses IAEA ettepanekut uraani rikastamise mitmepoolseks muutmise kohta; rõhutab lisaks sellele, et Atlandi-üleste partnerite hulka kuuluvad tuumariigid peaksid tegema rohkem tööd, et vastata tuumarelva leviku tõkestamise lepingu artikli VI nõuetele;

Neljapäev, 1. juuni 2006

30. nõuab tungivalt, et osalised kahekordistaksid oma jõupingutusi, et tagada keemiarelvade konventsioonis 2012. aastale määratud keemiarelvade hävitamise lõpptähtajast kinnipidamine, ja nõuab eriti keemiarelvade keelustamise organisatsiooni kontrollisüsteemi tugevdamist ning piisavaid rahalisi vahendeid selle organisatsiooni tööks; tuletab osalistele meelde nende kohustust tagada 2006. aasta lõpul toimuva keemiarelvade konventsiooni kuuenda läbivaatamise konverentsi edukas lõpuleviimine ja kutsub neid üles toetama konventsiooni täitmise kontrollimise protokolliga vastuvõtmist;

31. jagab seisukohta, et võitlus terrorismi ja massihävitusrelvade levikuga, samuti tavarelvade kontrollimatu levikuga, jääb mõlema partneri suurimaks julgeolekualaseks väljakutseks; rõhutab seetõttu mõlema partneri vajadust tugevdada koostööd kõnealusel valdkonnas ja toetada rolli, mida ÜRO peab täitma mõlemale väljakutsele vastamisel;

32. avaldab seepärast sügavat kahetsust seoses umbusaldusega kahtlustatava inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse rikkumise tõttu niinimetatud erakorraliste väljaandmistel puhul Euroopas; viitab sellega seoses ametlikele uurimistele, mida teostavad Euroopa Nõukogu vastavalt Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklile 52 ning Euroopa Parlamendi ajutine komisjon, millele osutatakse Euroopa Parlamendi 15. detsembril 2005. aasta resolutsioonis ⁽¹⁾ ja mis on asutatud 18. jaanuari 2006. aasta otsuses ⁽²⁾; kutsub kõiki asjaosalisi, sealhulgas Ühendriike, tegema ajutise komisjoniga täielikult koostööd;

33. rõhutab vajadust, et partnerid tegutsesid alati täielikus vastavuses rahvusvahelise õiguse, ÜRO põhikirja ja demokraatia põhimõtetega ning tagaksid, et nende siseriiklikud õigusaktid ja mehhanismid selles küsimuses vastavad rahvusvahelistele inimõigusi käsitlevate õigusaktidele ja eelkõige piinamise ning muude julmade, ebainimlike või inimväärikust alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside vastasele ÜRO konventsioonile; on seisukohal, et igasugune ühine või ühepoolne tegevus, mille puhul ei järgita täielikult rahvusvahelist õigust, nõrgendaks lääne ühiskondade tajumise viisi, muutes need haavatavaks ja vähem usaldusväärseks terrorismivastases võitluses ning püüdlustes rahu, stabiilsuse ja demokraatia poole;

34. rõhutab vajadust teha lõpp praegusele õiguslikule vaakumile, kuhu Guantánamo mereväebaasis laagris Camp Delta hoitavad kinnipeetavad on sattunud alates nende sinna saabumisest, garanteerida neile viivitamatult õiguskaitses kättesaadavus ja tagada sõjakuritegudes süüdistatavatele õiglane kohtumõistmine vastavalt rahvusvahelisele humanitaarõigusele ning täielikus kooskõlas inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste õigusaktidega; rõhutab, et kõnealune küsimus peaks olema järgmise ELi ja USA tippkohtumise päevakorras; kordab oma nõudmist sulgeda viivitamatult Guantánamo vangla;

35. avaldab kahetsust, et USA kaitseministeerium ei ole minevikus andnud luba EP/NATO-Parlamentaarsete Assamblee delegatsiooni ad hoc töörühma külastuseks, mida taotleti 2004. aasta algul; on seisukohal, et kõnealune külastus on muutunud nüüdseks olulisemaks kui kunagi varem, ja teeb ettepaneku esitada taotlus uuesti;

36. kutsub neid liikmesriike, kes ei ole veel ratifitseerinud 2003. aasta ELi ja USA vahelisi väljaandmise ja vastastikuse abi lepinguid, kiirendama ratifitseerimisprotsessi; on seisukohal, et õiguslase ja politseikoostöö parandamiseks kriminaalasjades tuleks tähelepanu pöörata ELi-USA vastastikuse õigusabi ja väljaandmise lepingute ülevõtmisele (ELi poolt);

37. usub, et praegu ühe vana liikmesriigi ja ELi üheksa uue liikmesriigi kodanike suhtes kohaldatavad viisanõuded toovad kaasa põhjendamatu diskrimineerimise ELi vanade ja uute liikmesriikide kodanike vahel; nõuab seetõttu tungivalt, et USA laiendaks viisanõudest loobumise programmi hõlmamaks kõiki ELi kodanikke, nii et nad kõik saavad viivitamatult võrdse, avatud ja õiglase kohtlemise osaliseks;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2005)0529.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0012.

Neljapäev, 1. juuni 2006

38. on seisukohal, et "usaldatava isiku" algatus on vabatahtlik; märgib siiski, et see võib tekitada ELile andmekaitsealaseid raskusi, mis eriti puudutavad kodanikke, kes reisivad USAsse töö asjus või turistidena; nendib, et andmekaitse alal tuleks tagada nõuetekohased järelemeetmed hiljutise Euroopa Ühenduste Kohtu otsuse osas kohtuasjas *Passenger Name Records*⁽¹⁾ ning ühine strateegia võitluseks rämpsposti, "nuhkvara" ja "õelvara" vastu, tugevdades ühtlasi kahepoolset koostööd jõustamise osas ning tehes koostööd kõigi asjaomaste pooltega, et tõsta kolmandate riikide teadlikkust vajadusest piirata rämpsposti;

39. rõhutab tihedama koostöö vajadust seoses piiride turvalisuse algatusega, et arendada spetsiaalset jõustamise algatust piirivalveametite võrgustike loomiseks, soodustada tõhusate piirivalvetechnikate jagamist ja konkreetset rakendamist ning teabe ja kogemuste vahetamist ning esitada mõõdetavad tulemused, mis näitavad, mil määral on võltsimine jõustamise tagajärjel vähenenud;

40. teeb ettepaneku, et koostööd sellistes valdkondades nagu võitlus rahapesu, terrorismi rahastamise, maksudest kõrvalehoidumise, korruptsiooni ja muude eeskirjade eiramiste vastu arendataks edaspidi rahapesuvastase töökoonna (Financial Action Task Force) soovitude rakendamise raamistikus ja teistes asjakohastes koostööraamistikutes;

41. kutsub USA-d üles sätestama tõhusaid menetlusviise, mis võimaldaks inimestel vaidlustada enda arvamise USA koostatavasse terrorismis kahtlustatavate isikute nimekirja, lasta oma nimi nimekirjast eemaldada, kui nende süüitus on tõendatud, ning tagama, et inimesed, kelle nimi langeb kokku või sarnaneb nimekirja kuuluvate isikute nimedega, ei saa selle tulemusel kannatada;

42. nõuab võrdvärsusel ja vastastikkusel põhinevat tegevuslikku koostööd terrorismivastases võitluses (eriti ühiste jälgimisnimekirjade loomisel), organiseeritud kuritegevuse, narkokaubanduse ja korruptsiooni vastase võitluse meetmetes ning DNA andmete vahetamisel Europoli kaudu, küberturvet ning küberkuritegevuse poliitika väljatöötamist ja kohaldamist, mis hõlmaks küsimusi, mis puudutavad tööstuse ja valitsuse koostöö tähtsust, esmatahtsa informatsiooniinfrastruktuuri kaitset, Interneti kasutamist terroristide poolt, identiteedivargust, elektrooniliste tõendite lubatavust ja võitlust Internetis leviva lapsporno vastu;

43. tuletab siiski meelde, et ELi ja USA koostöö peaks alati toimuma nii, et täielikult austatakse inimõigusi ja põhivabadusi, sealhulgas õigust õiglasele kohtumõistmisele, ja et enne isiku USA-le väljaandmist tuleks saada USA-lt tagatis, et talle ei määrata surmanuhtlust; kutsub Atlandi-üleseid partnereid järgima omavahelises õigusalas ja politseikoostöös vastastikkuse põhimõtet;

44. on seisukohal, et USA ametivõimud, liikmesriigid, ühenduse institutsioonid ja Euroopa Nõukogu peaksid tegema koostööd LKA poolt kinnipeetavate transpordiks ja ebaseaduslikuks kinnipidamiseks Euroopa riikide väidetava kasutamise uurimise ajutise komisjoniga;

Partnerluse majanduslik ja kaubanduslik mõõde ning Atlandi-ülese turu väljakujundamine 2015. aastaks

45. on seisukohal, et Atlandi-ülest majanduspartnerlust tuleks tõhustada esitatud Atlandi-ülese partnerluslepingu raames ja seda tuleks täiendada Atlandi-ülese lennunduskokkuleppega, selle asemel et jätkata seda praegusel vaevalisel ja mõnikord vastuolulisel viisil;

⁽¹⁾ 30. mai 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-317/04 *parlament vs. nõukogu* ja C-318/04 *parlament vs. komisjon*.

Neljapäev, 1. juuni 2006

46. kutsub eesistujat Austriat suurendama jõupingutusi, et rakendada 2005. aasta ELi ja USA tippkohtumisel kokku lepitud Atlandi-ülese majandusintegratsiooni parandamise deklaratsiooni, luues kõrgetasemelised foorumid regulatiivse koostöö ja uuenduste teemal ning käivitades ELi ja USA ühise uuringu, et teha kindlaks Atlandi-ülese kaubanduse ja investeerimise ülejäänud takistused ning hinnata Atlandi-ülese turu väljakujundamise võimalikku kasu; teeb seda silmas pidades ettepaneku kehtestada tegevuskava, milles esitatakse konkreetne tegutsemisviis ja määratakse selle lõpuleviimise kuupäevad; tervitab sellega seoses novembris 2005 toimunud esimesel mitteametlikul ELi-USA majandusministrite kohtumisel vastuvõetud otsust luua töörühm, et tagada intellektuaalomandi õiguste parem kaitse, keskendudes tõhusamale koostööle piiridel toimivas jõustamistegevuses, avaliku ja erasektori partnerlusele ning kolmandatele riikidele suunatud koordineeritud tehnilisele abile;
47. viitab oma 1. juuni 2006. aasta resolutsioonile ELi ja USA Atlandi-üleste majandussuhete kohta⁽¹⁾;
48. nõuab tungivalt Atlandi-ülese tarbijate dialoogi ja Atlandi-ülese keskkonnadialoogi taaselustamist, et arendada parimaid tavasid, mis edendavad tarbijate tervist ja ohutust ning keskkonnakaitset, aidates seega kaasa säästvama Atlandi-ülese turu loomisele;
49. kutsub juhte mõlemal pool Atlandi ookeani üles taaselustama Atlandi-ülest majanduskoostööd, kehtestades varajase hoiatamise süsteemid, mis võimaldavad tegutseda regulatiivsete ja õigusloomeprotsesside varajasemas etapis, probleemi määratlemise ja lahenduse väljaselgitamise hetkel;
50. mõistab hukka territooriumivälise lähenemisviisi, mis on iseloomustab suurt osa Ühendriikide välispoliitikast ja välismajandus-kaubanduspoliitikast, nt Helms-Burtoni seadus, Torricelli seadus ja USA kaubandusseaduse paragrahv 301;

Partnerluse institutsiooniline raamistik

51. tuletab meelde, et kuigi partnerlust viimastel aastatel mõjutanud peamised takistused on olnud pigem sisu puudutavad kui institutsioonilist laadi lahkavumused, ei ole püsivad saavutused võimalikud ilma institutsioonideta, mis on valmis arengu nimel aktiivselt tegutsema; rõhutab seetõttu, kui oluline on stabiilne institutsiooniline raamistik, mis tagab regulaarse täidesaatmisalase koordineerimise ja konsulteerimise; kordab seetõttu vajadust tugevdada Atlandi-ülese partnerluse parlamentaarset mõõdet, kujundades Atlandi-ülese õigusloojate dialoogi ümber Atlandi-üleseks assambleeks, kes korraldaks õigusloojate tippkohtumisi ELi ja USA tippkohtumistele eelneval ajal; on lisaks sellele seisukohal, et tuleb kaaluda uute, ühiselt rahastatavate programmide käivitamise ideed õigusloomevaldkonna töötajate vahelisteks vahetusteks;
52. toetab seetõttu eesistuja Austria ettepanekut kaasata parlamentide esindajad ning Euroopa ja Ameerika kodanikuühiskonna esindajad täielikumalt partnerluse jooksvasse tegevusse; on seisukohal, et Euroopa Parlamendi president ja USA Kongressi juhatus peaksid osalema järgmisel tippkohtumisel näitamaks, et partnerlusel on valitud esindajate aktiivne toetus ja osalus;
53. tervitab kuue täiendava EP komisjoni esindajate kaasamist Atlandi-ülesse õigusloojate dialoogi ja toetab käimasolevaid jõupingutusi Euroopa Parlamendis varajase hoiatamise süsteemi loomisel; on seisukohal, et hiljemalt EP 2007. aasta eelarves tuleks luua alaline ametikoht Washington DCs, et Euroopa Parlament ja Atlandi-ülene õigusloojate dialoog saaksid hoida alal püsivaid suhteid USA Esindajatekoja ja Senatiga;
54. tervitab 2005. aasta juunis toimunud ELi ja USA tippkohtumisel heaks kiidetud 2005. aasta tegevuskava, eriti dialoogi lihtsustava kõrgetasemelise regulatiivse koostöö foorumi loomist;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0239.

Neljapäev, 1. juuni 2006

55. rõhutab, et huvirühmad ja õigusloojad peaksid olema aktiivselt kaasatud regulatiivse koostöö dialoogi;

*
* * *

56. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Ameerika Ühendriikide presidendile ja Kongressile.

P6_TA(2006)0239

ELi ja USA Atlandi-üleused majandussuhted

Euroopa Parlamendi resolutsioon ELi ja USA Atlandi-üleste majandussuhete kohta (2005/2082(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse EÜ–USA suhete 1990. aasta Atlandi-üleste deklaratsiooni, 3. detsembri 1995. aasta uut Atlandi-üleste tegevuskava (NTA) ⁽¹⁾ ja 18. mai 1998. aasta Atlandi-üleste majanduspartnerlust (TEP); ⁽²⁾
- võttes arvesse komisjoni 11. märtsi 1998. aasta teatist pealkirjaga “Uus Atlandi-ülene turg” (NTM) (KOM(1998)0125);
- võttes arvesse 21. juuni 1999. aasta Bonni deklaratsiooni ⁽³⁾ ja eelkõige selle jaotisi “Jõukuse ja arengu edendamine kiiresti muutuvmas maailmas” ning “Varase hoiatusvõime tõhustamine”;
- võttes arvesse 2. mai 2002. aasta “Positiivset majanduskava”; ⁽⁴⁾
- võttes arvesse oma 9. juuni 2005. aasta resolutsiooni Atlandi-üleste suhete kohta ⁽⁵⁾ ning eelnevaid 17. mai 2001. aasta, ⁽⁶⁾ 13. detsembri 2001. aasta, ⁽⁷⁾ 15. mai 2002. aasta ⁽⁸⁾ ja 19. juuni 2003. aasta resolutsioone ⁽⁹⁾ ning 22. aprilli 2004. aasta ⁽¹⁰⁾ ja 13. jaanuari 2005. aasta resolutsiooni; ⁽¹¹⁾
- võttes arvesse komisjoni 20. märtsi 2001. aasta teatist pealkirjaga “Atlandi-üleste suhete tugevdamine: keskendumine strateegiale ja tulemuste saavutamisele” (KOM(2001)0154);
- võttes arvesse komisjoni 18. mai 2005. aasta teatist pealkirjaga “Tugevam ELi ja USA partnerlus ning avatum turg 21. sajandil” (KOM(2005)0196);
- võttes arvesse 2004. aasta deklaratsiooni “Meie majanduspartnerluse tugevdamine”; ⁽¹²⁾
- võttes arvesse ELi–USA 20. juunil 2005. aastal Washingtonis peetud tippkohtumise tulemust, eelkõige selle majandusalgatuse “Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide algatus, et tõsta Atlandi-üleste majanduslikku integratsiooni ja majanduskasvu”;
- võttes arvesse ELi ja USA majandusministrite mitteametlikul kohtumisel 30. novembril 2005 vastu võetud ELi–USA ühist tööprogrammi ülalnimetatud majandusalgatuse elluviimiseks;

⁽¹⁾ Allkirjastatud ELi–USA tippkohtumisel Madridis.

⁽²⁾ ELi–USA tippkohtumisel Londonis vastu võetud ühisavaldus.

⁽³⁾ Allkirjastatud ELi–USA tippkohtumisel Bonnis.

⁽⁴⁾ Lepitud kokku ELi–USA tippkohtumisel Washingtonis.

⁽⁵⁾ ELT C 124 E, 25.5.2006, lk 556.

⁽⁶⁾ EÜT C 34 E, 7.2.2002, lk 359.

⁽⁷⁾ EÜT C 177 E, 25.7.2002, lk 288.

⁽⁸⁾ ELT C 180 E, 31.7.2003, lk 392.

⁽⁹⁾ ELT C 69 E, 19.3.2004, lk 124.

⁽¹⁰⁾ ELT C 104 E, 30.4.2004, lk 1043.

⁽¹¹⁾ ELT C 247 E, 6.10.2005, lk 151.

⁽¹²⁾ Allkirjastatud ELi–USA tippkohtumisel Shannonis 25.–26. juunil 2004.